

План – конспект уроку-екскурсії.

Тема: *“Вивчення комах, які мешкають у листяному лісі.”*

Мета екскурсії:

Навчальна: ознайомитись з типовим лісовим біогеоценозом, його елементами і їх взаємозалежністю, харчовими ланцюгами, пристосуванням організмів до співіснування.

Розвиваюча:

- закріпити, отримані на попередніх уроках знання про поняття:

екологія, ареал, біогеоценоз, «екологічна ніша», «ланцюг харчування», «продуценти», «консументи», і «редуценти», «екофактори», «популяція», «вид».

- розвивати уміння та навички складання гербарію і колекції, розвивати аналітичні здібності учнів.

Виховна:

а) виховувати дбайливе ставлення до природи;

б) сприяти розвитку вміння працювати в групі, виховувати почуття відповідальності за доручену справу.

Обладнання: інструктивні карти, блокнот, морилки, фотоапарат.

Також необхідно залучити старшокласників для допомоги у проведенні екскурсії.

План екскурсії.

1. Підготовка до екскурсії починається на попередньому уроці, на якому клас розбивається на 3 ланки, у кожній ланці обирається ланковий, який розподіляє завдання між учнями своєї групи, систематизує зібраний

матеріал і оформлює звіт про екскурсію. Кожному ланковому вручається інструктивна картка

2. Ознайомлення з листівкою «Лісовий біогеоценоз» (це було домашнім завданням).

Ліс - це один з основних типів рослинності, в якому головну роль відіграють дерева і чагарники. В кожному лісі яскраво виражена ярусність: рослини різної висоти й екологічних особливостей розміщених на різних рівнях. Число ярусів різне:

- 1-й ярус – високі дерева;
- 2-й ярус – більш низькі дерева;
- 3-й ярус - кущі;
- 4-й ярус – високі трави;
- 5-й ярус – низькі трави, гриби, мохи

Так само розподілені по ярусах і тварини в лісі, які займають різні екологічні ніші. Так, одні птахи живуть на верхівках дерев, а другі – в кущах цього ж лісу, що запобігає конкуренції між собою за простір і їжу. Тут формуються гнізда і кормові ділянки. Кореневі системи лісових рослин також утворюють ярусність у ґрунті. Найбільш глибоко в ґрунт проникають корені дерев, на меншу глибину – корені кущів, а у верхньому шарі розташовані корені трав. Завдяки надземній і підземній ярусності на одиницю площини припадає велика кількість рослин і тварин.

Комахи, що мешкають у листяному лісі:

- руда лісова мурашка харчується солодкими виділеннями попелиць, комахами тощо.
- Жук-сонечко харчується попелицями, дрібною гусінню, кліщами, черв'ячками;
- Короїди – різноманітні шкідники дерев;

- Горіхотворка-яблукоподібна – після відкладання нею яєць на листках дубу утворюється гал, в якому живуть її личинки, а в кінці травня з гали вилітають дорослі комахи;
- попелиці всмоктують сік з листя різних рослин, а їх солодкі екскременти злизують мурахи.

Ліс - це цілісна і складна система взаємозв'язків. Порушення будь-якої складової цієї системи веде до перебудови всіх інших зв'язків.

3. познайомитися з пам'яткою « Як поводити себе в природі?»

Ввійди в природу другом!

Гаї соснові, діброви зелені,

Пістряві метелики, вільні птахи

До вас звертаються – людей сьогоднішніх!

Щоб річки й струмки не мутніли,

Гралися риби, співали б птахи,

Зелень від сонця в спеку рятувала,

Кожному правило знати не завадило:

Бережіть ліс від пожежі.

Не рви, не ламай зелені насадження.

Бережи птахів – друзів лісу.

Не залишай після себе сміття.

4. Розгляд біогеоценозу змішаного лісу за інструктивною карткою, що видається кожній групі.

Інструктивна картка.

(розмір ділянки, яку обслуговує група, 50x50 м.)

1. Вивчення складу рослин:

А) рослини, які домінують в кожному ярусі;

Б) загальна кількість видів рослин на ділянці.

3. Виявити видовий склад тварин (необов'язково їх бачити, можна зафіксувати сліди їхньої присутності).

3. Зайдіть паразитичні взаємовідносини.

4. Зберіть колекцію комах.

5. Обговорення результатів екскурсії (основні види комах, зв'язки їх з рослинами, їх значення для життєдіяльності лісу).

Висновок.

Екскурсія до лісу дозволяє ознайомити дітей з комахами, які його населяють, показати взаємозв'язок усіх компонентів живої природи, їх пристосованість до взаємоіснування. Під час екскурсії відбувається закріплення знань, набутих як на уроках біології, так і на заняттях гуртка.

Під час екскурсії використовувалася робота в групах для виконання самостійних завдань. Це, в свою чергу, сприяє розвитку вмінь працювати в групі, виховувати почуття відповідальності за доручену справу.